

HISHIMONUS PHYCITIS

SZKODNIK KWARANTANNOWY, KTÓRY POJAWIŁ SIĘ W EUROPIE

Osobnik dorosły *Hishimonus phycitis* (po lewej) oraz roślina limety, którą inokulowano osobnikami *H. phycitis* uprzednio żerującymi na roślinie porażonej przez *Candidatus Phytoplasma aurantifolia*, wykazująca objawy porażenia przez tę fitoplazmę; fot. <http://dmitriev.speciesfile.org/taxahelp.asp?hc=31862&key=Erythroneura&lng=En> (po lewej) oraz <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/30781213/> (po prawej)

Liście limety porażone przez *Hishimonus phycitis*; dzięki uprzejmości Ramon Quiroz, https://www.researchgate.net/figure/A-Hishimonus-phycitis-nymphs-collected-on-acid-lime-Citrus-aurantifolia-in-Oman_fig4_312174650

Ulotka nie jest przeznaczona do wykorzystania w celach komercyjnych.

Zasięg występowania i opis agrofaga

Hishimonus phycitis (Distant) jest owadem – pluskwikiem z rodziny Cicadellidae. Występuje on w Azji (Chiny, Filipiny, Indie, Iran, Malezja, Oman, Pakistan, Sri Lanka, Tajlandia, Tajwan). W 2023 r. wykryto szkodnika w Niderlandach w dwóch szklarniach o tej samej lokalizacji, na roślinach tropikalnych z rodzajów *Hibiscus* (hibiskus), *Cecropia* (cekropka), *Lantana*, *Codiaeum* (kroton) i z gatunku *Theobroma cacao* (kakaowiec właściwy). Rośliny te nie były przeznaczone do sprzedaży, ani dalszego przemieszczania, a przeznaczono je na pokaz. Zakupione zostały w różnych krajach trzecich.

Owady dorosłe mają długość 3–4 mm i generalnie zielonkawo żółte zabarwienie, przy czym odwłok i nogi są brązowe. Posiadają one dwie pary skrzydeł, które podczas spoczynku złożone są daszkowato nad ciałem. Nimfy są żółte z brązowymi plamami na odwłoku. Zabarwienie tego gatunku wykazuje bardzo dużą zmienność.

Rośliny żywicielskie

Żywicielami szkodnika są żywicielami szkodnika są oierzyna (*Solanum melongena*), pomidor (*Solanum lycopersicum*), marchew (*Daucus carota*), arbuz (*Citrullus lanatus*), lucerna (*Medicago sativa*), rzodkiew zwyczajna (*Raphanus sativus*), szarłat trójbarwny (*Amaranthus sativus*), cytrusy (*Citrus* spp.) i różne rośliny uprawiane w strefie klimatu ciepłego, w tym rośliny ozdobne.

Objawy występowania i szkodliwość

Uszkodzenia roślin widoczne są w postaci żółtych plam na liściach lub zwijania się liści na brzegach, a niekiedy ma miejsce opadanie liści. Na substancjach wydalanych przez owady na powierzchni liści rozwijają się ciemno

zabarwione grzyby. Szkodnik jest wektorem fitoplazm, stąd rośliny zasiedlone przez niego mogą posiadać też objawy powodowane przez te patogeny. Przykładowo *Candidatus Phytoplasma aurantifolia* rozwijająca się na cytrusach wywołuje zmniejszanie się wielkości liści, skracanie międzywęźli, tworzenie się czarcich mioteł oraz obumieranie roślin. Choroba pod nazwą *Little leaf of brinjal*, rozwijająca się na oierzynie, notowana w Indiach, wywołuje objawy w postaci karłowacenia roślin, zmniejszania się rozmiarów liści i tworzenia się rozet liściowych. Na roślinach widoczne są stadia przedimaginalne i osobniki dorosłe szkodnika.

W Polsce przetrzymywanie szkodnika w uprawach gruntowych jest mało prawdopodobne z uwagi na warunki klimatyczne, chociaż nie można wykluczyć rozwoju krótkotrwałych populacji latem, np. na marchwi, pomidorach gruntowych, itp. Możliwy jest rozwój i zadomowienie się szkodnika w uprawach szklarniowych zwłaszcza na oierzynie, pomidorze oraz na roślinach ozdobnych. Wystąpienie szkodnika w Niderlandach wskazuje, że może on przenikać do Europy na różnych roślinach tropikalnych przeznaczonych do upraw pod osłonami, a następnie rozwijać się na tych roślinach.

Sposoby rozprzestrzeniania i przenikania

W sposób naturalny gatunek ten rozprzestrzenia się na niewielki dystans. Na większą odległość może być on przenoszony wraz z roślinami gatunków żywicielskich.

Wymagania fitosanitarne

W Unii Europejskiej, a tym samym w Polsce gatunek *Hishimonus phycitis* podlega obowiązkowi zwalczania (jest to agrofag kwarantannowy w Unii).